

між КАРПАТАМИ і ТАТРАМИ

випуск 20



між КАРПАТАМИ і ТАТРАМИ

*Поезія Еміла Болеслава Лукача
в українському перекладі
Дмитра Кременя*

Випуск 20

Ужгород
Поліграфцентр "Ліра"
2013

ББК 84 (4 СЛА)
УДК 821.162. 4-1
М58

*Серія “Між Карпатами і Татрами” (Випуск 20)
презентує лірику словацького
неосимволіста Еміла Болеслава Лукача
в українському перекладі Дмитра Кременя*



Засновник ~ Тетяна Ліхтей

*В оформленні використано
роботу “Пірует” (1994)
відомого закарпатського митця
Ласла Мадяра*

ISBN 978-617-596-098-1

© Дмитро Кремень,
переклад українською, 2013
© Тетяна Ліхтей,
упорядкування, 2013
© Ласло Мадяр, 2013
© Поліграфцентр “Ліра”, 2013

Піруети серця

Не суховієм (хоча й народився 21 серпня 1953 року в Сухій, що на Іршавщині), а погідним чорноморським вітрокрилом завітав на сторінки альманаху “Між Карпатами і Татрами” (випуск 16, 2011) миколаївський закарпатець Дмитро Кремінь, подарувавши українським читачам свої чудові переклади з доробку знакових словацьких поетів Яна Костри та Любомира Фелдека.

І насправду щасливо збіглися цього річ у часі й просторі два ювілеї – Дмитро Кремінь святкуватиме своє 60-річчя, а проект “Між Карпатами і Татрами” презентуватиме 20-ий випуск. Зрозуміло, що у Шевченківського лауреата Дмитра Кременя досвіду утричі більше, а отже, причетним до творення альманаху є до чого прагнути, є кого наслідувати, є у кого вчитися. І то не абстрактно “колись”, а просто зараз, осягаючи мистецькі піруети словацького неосимволіста Еміла Болеслава Лукача у дзеркальному відображенні Дмитра Кременя.

Поет і перекладач, педагог і журналіст, культурний та релігійний діяч Еміл Болеслав Лукач (1900–1979) народився в родині вдови шахтаря і був позашлюбною дитиною, що

ніколи не знала свого батька. Любов і розраду шукав у слові Божому, студіюючи теологію в Банськоштявницькому ліцеї та Братиславському університеті. Інспірований Біблією, творчістю Гете, Рільке, Гвездослава та інших митців, Лукач видає свою першу поетичну збірку “Сповідь” (1922).

Незвіданий досі світ відкрився перед обдарованим юнаком під час навчання в паризькій Сорбонні (1922–1924). Дух свободи, нові реалії буття неабияк розширили його поетичні горизонти, що засвідчує друга збірка “Дунай і Сена” (1925). А вже через рік – як віддяка Всевишньому за красу життя – з’являється книжка духовних віршів “Гімни во славу Господню”... Зауважимо, що митець не зраджував релігійній тематиці до смерті (збірки “Куди його поклали?”, “Вавилон” та ін.; редакторська діяльність в часописі євангелістської інтелігенції “Творчість” тощо). І все ж найінтимнішою сповіддю Е.Лукача по праву вважається його збірка “Про любов нелюбу” (“O láske neláskavej”, 1928). Стилістичний оксюморон, закодований у назві книжки, ніби прозраджує: тут високі ідеали розбиваються об зашкарублі брили реальності, а емоцію гостро конфліктує з рацією, і чим більше таких парадоксів і піруетів, тим притягальнішою є історія серця.

“Любов – це не тільки почуття, – пише про Лукачеву лірику Мартін Гайдош, – це і

розум, який маніпулює і спекулює саме тоді, коли той, другий, думає, ніби все тримає в руках, ніби все під контролем. Почуття і розум – два полюси любові, на які цей феномен розпадається через зради й недовіру. Тепло і холод, порядок і хаос, матерія і душа... Їм важко зійтися під спільним знаменником”.

Типовим для символістів у Лукача є мотив білого кольору, що передається через образи півночі, снігу, морозу, льоду, інєю... Біла фарба, як відомо, є також символом чистоти, а в розумінні Е.Лукача – ще й символом студеного серця, світлого розуму, всепереможного рацію, сну і спокою...

Нерозділена любов лихоманить, болить, кровоточить... Але все це настає потім, згодом, колись... А поки що... якими ж шалено пристрасними, надривними, заворожуючими є її піруети!

Двадцятий випуск, отже, презентує вибрані поезії з Лукачевої збірки “Про любов нелюбу” в українському перекладі ювіляра Дмитра Кременя, автора справжніх ліричних шедеврів, вродженого інтуїтатора, тонкого знавця химерних станів людської душі.

Тетяна Ліхтей